

PASŪTĪJUMS: Līgums Nr. 2018-VIDE/1230-02 (09.10.2018.)

PASŪTĪTĀJS: Vecpiebalgas novada pašvaldība
Alauksta iela 4, Vecpiebalga, Vecpiebalgas pagasts,
Vecpiebalgas novads, LV-4122

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV–1004

**Plānošanas dokumentu
Vecpiebalgas novada attīstības
programma 2013.-2019. gadam un
Vecpiebalgas novada teritorijas
plānojums 2013.-2025. gadam
stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma
Monitoringa ziņojums**

2018. gada decembris

Rīga, 2018

SATURS

Saturs.....	3
Saīsinājumi.....	8
Ievads.....	9
1. Normatīvie akti	11
2. Sasaiste ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem	22
3. Vecpiebalgas novada plānošanas dokumentu īss apraksts	24
4. Ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītie vides aspekti, tos raksturojošie indikatori 26	
5. Plānošanas dokumentu ieviešanas (vides jomā) monitoringa rezultātu apkopojums... 29	
5.1. Vides aizsardzības projekti un pasākumi pārskata periodā Vecpiebalgas novadā .. 30	
5.2. Īsa izvēlēto vides indikatoru analīze	33
9. Secinājumi	38
10. Rekomendācijas plānošanas dokumentu pilnveidošanai.....	38
11. Rekomendācijas plānošanas dokumentu ieviešanas un vides monitoringa pilnveidošanai.....	38
Izmantotā literatūra	39

PLĀNOŠANAS DOKUMENTU VECPIEBALGAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2013.-2019. GADAM UN VECPIEBALGAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2013.-2025. GADAM STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA MONITORINGA ZIŅOJUMS

Plānošanas dokumenta un monitoringa ziņojuma izstrādātājs, kontaktinformācija:

Vecpiebalgas novada pašvaldība, Reģ. Nr. 90000057259, adrese: Alauksta iela 4, Vecpiebalga, Vecpiebalgas pagasts, Vecpiebalgas novads, LV-4122, tālr. 64107279, e-pasts - vecpiebalga@vecpiebalga.lv

Plānošanas dokumenta monitoringa Ziņojumu Vecpiebalgas novada pašvaldības uzdevumā izstrādājusi **SIA "Firma L4"**, Reģ. Nr. 90009682011, adrese: Jelgavas iela 90, Rīga, LV – 1004, tālr. +371 67500180, e-pasts: firmaL4@L4.lv

Monitoringa priekšmets	Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
Vides (dabas) faktori			
Virszemes ūdens kvalitāte	Saskaņā ar Daugavas un Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos 2016.-2021.gadam noteikto Vecpiebalgas novada ūdensobjektu apsaimniekošanas mērķis ir labas ūdens kvalitātes saglabāšana, kā arī labas ūdens kvalitātes sasniegšana abos ūdensobjektos, kur tā ir slikta E057 Inesis un E059 Taunis.	Novadā veikti ūdenssaimniecības sistēmas, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošanas uzlabošanas pasākumi, kas lielā mērā vērsti uz virszemes un pazemes ūdens kvalitātes uzlabošanu. Tādējādi dodot ieguldījumu nosprausto mērķu sasniegšanā. Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā nav konstatēti būtiski virszemes ūdens kvantitatīvā vai kvalitatīvā stāvokļa izmaiņu tendi. Ir uzlabojies riska ūdens objektu stāvoklis no ļoti sliktā uz sliktu, kas ļauj secināt, ka pakāpeniski tiek sasniegti nospraustie mērķi.	
Hidroloģiskā stāvokļa izmaiņas	Vecpiebalgas novadā ir noteiktas plūdu riska teritorijas Ogres upes ielejas teritorijā.	Plānošanas dokumentu īstenošana nav ietekmējusi hidroloģisko stāvokli un plūdu riska teritorijas nav paplašinājušās.	
Pazemes ūdens stāvoklis	Saskaņā ar Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāno 2016.-2021.gadam noteikto, pazemes ūdensobjektiem Vecpiebalgas novada teritorijā	Novadā īstēnotie kanalizācijas sistēmu rekonstrukcijas un izbūves projekti ir viens no būtiskiem pasākumiem gruntsūdens kvalitātes aizsardzībai.	

Monitoringa priekšmets	Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
	noteikts labs kvalitatīvais un kvantitatīvais stāvoklis. Apsaimniekošanas mērķis ir nepasliktināt esošo stāvokli.	Pārskata periodā nav konstatēti pazemes ūdens kvalitātes vai kvantitātes izmaiņu tendi.	
Atmosfēras gaisa kvalitāte	Gaisa kvalitātes robežvērtības nosaka 2009.gada 3.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti".	Vecpiebalgas novada teritorijā gaisa kvalitātes novērojumi valsts vides monitoringa ietvaros netiek veikti, jo ir noteikts, ka gaisa kvalitāte novadā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā LVĢMC nav konstatējis negatīvas gaisa kvalitātes izmaiņas, vai draudus normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanai.	
Bioloģiskā daudzveidība	Plānošanas dokumentos nav definētas īpašas prasības bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, tiek ievērotas spēkā esošo normatīvo aktu prasības ĪADT, objektu un mikroliegumu aizsardzībai.	Pašvaldība piedalās ĪADT apsaimniekošanā un aizsardzības nodrošināšanā. Kopumā joprojām Vecpiebalgas novada teritorijā dominējošais zemes lietošanas veids ir meža zemes, kas aizņem aptuveni 55% no kopējās novada teritorijas, apbūves teritorijas aizņem aptuveni 3,1% no kopējās teritorijas. Izvērtējot pieejamo informāciju var secināt, ka pārskata periodā, plānošanas dokumentu īstenošana nav radījusi negatīvu ietekmi uz novada dabas bagātībām, tai skaitā nav ietekmējusi īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, objektus un mikroliegumus, nav konstatēta negatīva ietekme uz to ekoloģiskajām funkcijām un integritāti.	
Sociālie faktori Iedzīvotāji (veselība/drošība, labklājība)	Izglītotas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana ir viens no plānošanas dokumentos definētajiem attīstības mērķiem. Viens no darbības virzieniem – iedzīvotāju skaita pozitīvas izmaiņas. Šis mērķis diemžēl nav sasniegts.	Vecpiebalgas novadā uz 2018. gada 1. jūliju bija reģistrēti 3 696 iedzīvotāji, Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā – Vecpiebalgas novadā uz 2012. gada 1. janvāri pēc Pilsonības un migrācijas dienesta datiem kopumā bija reģistrēti 4612 iedzīvotāji, kas nozīmē iedzīvotāju skaita samazināšanos par 916 iedzīvotājiem, jeb 19,8% Pārskata periodā.	

Monitoringa priekšmets	Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
Ekonomiskie faktori Tautsaimniecības nozaru attīstība	Uzņēmējdarbības attīstības veicināšana ir noteikts kā viens no prioritāriem Vecpiebalgas novada attīstības uzdevumiem.	Vecpiebalgas novadā veikti infrastruktūras uzlabošanas pasākumi rada pievilcīgu vidi mazo un vidējo uzņēmumu attīstībai, kas dominē Vecpiebalgas novadā. Šeit attīstās mazo un vidējo uzņēmumu darbība, kas nerada būtisku ietekmi uz vidi. Uzņēmumu, kas veic piesārņojošas darbības, skaits nav pieaudzis	
Teritorijas plānojuma vai attīstības plānošanas dokumenta rezultatīvie rādītāji	Vecpiebalgas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025.gadam un Vecpiebalgas novada Attīstības programmas 2013. – 2019.gadam viens no mērķiem ir nepasliktināt vides stāvokli un veidot efektīvu vides aizsardzība un ilgtspējīga dabas resursu izmantošanas sistēmu novadā.	Plānošanas dokumentu īstenošanas laikā realizēti pasākumi un projekti, kas vērsti uz vides kvalitātes saglabāšanu un aizsardzību. Izstrādājot un īstenojot jaunus attīstības projektus tiek ievērotas vides normatīvo aktu prasības un Vecpiebalgas novada Teritorijas izmantošanas un aizsardzības noteikumos noteiktās vides aizsardzības prasības.	

Secinājumi (analītisks paplašināts izvērtējums): skat. turpmāko monitoringa Ziņojumu (paskaidrojuma rakstu).

Datums:

Paraksts:

Vecpiebalgas novada pašvaldības izpilddirektore L. Burdaja

SAĪSINĀJUMI

AAA	Aizsargājamo ainavu apvidus
CSP	Centrālā Statistikas Pārvalde
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DA plāns	Dabas aizsardzības plāns
DL	Dabas liegums
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
ĪADT	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
LAD	Lauku atbalsta dienests
LR	Latvijas Republika
LVĢMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NAP	Nacionālais attīstības plāns
SEG	Siltumnīcas efekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
VI	Veselības inspekcija
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD	Valsts vides dienests
VZD	Valsts zemes dienests
ZM	Zemkopības ministrija

IEVADS

Monitoringa Ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz 2018.gada 9.oktobra Pakalpojuma līgumu Nr. 2018-VIDE/1230-02 starp Pasūtītāju Vecpiebalgas novada pašvaldību un Izpildītāju – SIA “Firma L4” par Vecpiebalgas novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecpiebalgas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa Ziņojuma izstrādi.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanas mērķis ir ar plānošanas dokumentu Vecpiebalgas novada attīstības programmas 2013.-2019. gadam (Vecpiebalgas novada AP) un Vecpiebalgas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam (vecpiebalgas novada TP) ieviešanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu tendenču novērtēšana, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistīto tiešo vai netiešo ietekmju uz vidi izvērtējums un, ja nepieciešams, rekomendāciju plānošanas dokumenta aktualizācijai izstrāde.

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings var būt labs instruments, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus plānošanas dokumentā.

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot valsts un pašvaldības vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju.

Monitoringa ziņojums jā sastāda un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa. Monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par teritoriju, kā arī analizējot aizsargājamo teritoriju monitoringa datus.

Vides monitoringa programma 2015.-2020.gadam izstrādāta, pamatojoties uz Vides politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam, kuras apstiprinātas ar MK 2014.gada 26.marta rīkojumu Nr.130 „Par Vides politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam”. Ar Vides ministra

26.02.2015. Rīkojumu Nr.67 "Par Vides monitoringa programmu" ir apstiprināta Vides monitoringa programma.

Vides monitoringa programma iedalīta šādās nodaļās:

1. Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programma,
2. Ūdeņu monitoringa programma,
3. Pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
4. Virszemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
5. Novērojamo vielu monitoringa programma,
6. Zemes monitoringa programma,
7. Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Bez valsts veiktā vides monitoringa un operatoru (uzņēmumu) pašmonitoringa būtiska ir būvvaldes veiktā būvniecības uzraudzība, kā arī citu valsts institūciju un pašvaldības uzņēmumu veiktā vides kvalitātes kontrole un uzraudzība.

Plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa sistēma Vecpiebalgas novada pašvaldībā

Vecpiebalgas novada plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringā iesaistītas tādas domes struktūrvienības kā Attīstības plānošanas un uzņēmējdarbības atbalsta nodaļa, Saimniecības nodaļa, kā arī Būvvalde.

Izmaiņas plānošanas dokumentā un saistošajos normatīvajos aktos

Atskaites periodā plānošanas dokumentā Vecpiebalgas novada AP stratēģijas sadaļā nav veikti grozījumi. 2016. gadā un 2018.gadā ir aktualizēts Investīciju plāns atbilstoši realizētajam.

Plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa ietvaros nav konstatētas būtiskas novirzes vai neatbilstības plānošanas dokumenta ieviešanas procesā, kā arī nav izvirzītas jaunas Vecpiebalgas novada attīstības prioritātes.

Atskaites periodā plānošanas dokumentā Vecpiebalgas novada TP nav veikti grozījumi vai izstrādāti jauni lokālplānojumi vai detālplānojumi, nav mainīts plānotais atļautais zemes lietošanas veids.

1. NORMATĪVIE AKTI

Ziņojums izstrādāts saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" prasībām, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja metodisko materiālu "Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)".

Ziņojuma izstrādē izvērtēti un ņemti vērā šādi normatīvie akti:

VISPĀRĒJĀ VIDES AIZSARDZĪBA

Vides aizsardzības likums. Pieņemts 02.11.2006. Stājas spēkā: 29.11.2006. Tā darbības laikā Likumā veikta virkne grozījumu:

Vides aizsardzības likums ir uzskatāms par pamatlikumu vides aizsardzībā, un tas nosaka vispārējās prasības vides aizsardzībā, kas ir saistošas jebkurai ierosinātajai darbībai. Likuma mērķis ir izveidot tādu sabiedrības un dabas mijiedarbības mehānismu, kurš garantētu vides aizsardzību, efektīvu dabsaimniecību un Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi. Uz Vides aizsardzības likuma pamata izdota virkne tiesību aktu – Ministru kabineta noteikumu veidā.

Likumā definēti galvenie vides aizsardzības principi:

1) princips "piesārņotājs maksā" — persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;

2) piesardzības princips — ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;

3) novēršanas princips — persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;

4) izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Izvērtēšanas princips lielā mērā nosaka IVN procedūras juridisko bāzi. Būtiska uzmanība pievērsta sabiedrības tiesību uz informāciju un iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanā regulējuma nodrošināšanai.

Likums nosaka arī vides informācijas sistēmas saturu un pieejamību. Diemžēl reāli vides informācijas sistēma nav izveidota un virkne datu (piemēram vides monitoringa rezultāti kā valsts veiktā, tā komersantu un pašvaldību veiktā pašmonitoringa dati, nav publiski pieejami.

Kā būtiskākie vides un dabas aizsardzības uzdevumi, kas ievērojami kā IVN procesā, tā paredzētās darbības īstenošanā, definējami:

- labvēlīgas vides nodrošināšana tagadējās paaudzes un nākamo paaudžu dzīvei, darbam un atpūtai,

- sabiedrības ekoloģisko un ekonomisko interešu saskaņošana;
- pilnīgas un atklātas informācijas nodrošināšana par ekoloģisko stāvokli;
- vides aizsardzības pasākumu stimulēšana;
- zinātniski tehniskā progresa sasniegumu ieviešana vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā.

Šie uzdevumi un principi atbilst un ir ievēroti plānojot Vecpiebalgas novada attīstību.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 15.panta pirmo daļu 2009.gada 24. februārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.175 „**Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem**”. Šis normatīvais akts nosaka vienotus nacionālos vides indikatorus tādās jomās kā:

- Atkritumu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC;
- Bioloģiskā daudzveidība datu avots DAP;
- Gaisa piesārņojums un ozona slāņa samazināšanās, datu avots LVĢMC;
- Klimata pārmaiņas datu avoti LVĢMC un CSP;
- Ūdeņu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC, LHEI un VI;
- Zemes izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, LAD;
- Dabas resursu izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, CSP.

Diemžēl ne visi ar normatīvajā aktā minētajiem vides indikatoriem saistītie dati ir publiski pieejami un plaši izmantojami ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, savukārt daļa indikatoru ir ļoti vispārīgi un pārsvarā izmantojami tikai vispārīgu vides stāvokļa izmaiņu vērtējumam reģionu vai nacionālā līmenī, bet ne atsevišķu administratīvo teritoriju vai objektu vērtējumam.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 17.panta otro daļu un likuma “Par piesārņojumu” 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2009.gada 17.februārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.158 „**Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai**”.

Noteikumi nosaka:

- prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību;
- kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu;
- kārtību, kādā operators sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem;
- kārtību, kādā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

Noteikumos noteikts, ka Vides monitoringu organizē Vides ministrijas, Veselības ministrijas un Zemkopības ministrijas padotībā esošas iestādes un zinātniskās institūcijas, pašvaldību iestādes normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, kā arī gadījumos, ja pašvaldībai nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, – par pašvaldību budžeta līdzekļiem, kā arī komersanti, ja to nosaka vides normatīvie akti, – par saviem līdzekļiem.

Šo noteikumu 2.1.apakšpunktā minētās iestādēm jā sagatavo un jāievieto iestādes mājaslapā internetā gada pārskatu par veiktā monitoringa rezultātiem. Diemžēl ne par visiem monitoringa veidiem atrodami šādi pārskati un lielākoties tie ir tikai vispārināts apkopojums, kas nedod iespēju padziļināti izvērtēt vides stāvokļa izmaiņu tendences konkrētā teritorijā. Paši

monitoringa rezultāti lielākoties nav publiski pieejami, kas izslēdz to izmantošanas iespējas un mazina to nozīmi teritoriju attīstības plānošanas jomā, ietekmes uz vidi novērtējuma jomā u.c.

Tāpat publiski nav pieejami operatora veiktā monitoringa rezultāti, lai gan tie iesniedzami atbildīgajās valsts institūcijās, taču nav nodrošinātas to izmantošanas iespējas ietekmes uz vidi novērtējuma, tai skaitā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringa ietvaros.

Noteikumi nosaka, ka Centrs pārskatā par vides stāvokli valstī iekļauj apkopotu informāciju par operatoru veikto monitoringu. Diemžēl šie pārskati reizi četros gados ietver tikai vispārīnātu apkopojumu par valsti kopumā, neietverot pamatdatus, tādējādi tos nav iespējams izmantot plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringam.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 13.panta pirmo daļu un Vides aizsardzības likuma 39.panta ceturto daļu 2008.gada 16.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1059 „**Noteikumi par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību**”. Noteikumi neregulē ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas sfēru, taču ir saistoši veicot kvalitātes monitoringu, lai to veiktu nepieciešams saņemt atbilstošu sertifikātu.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 31.panta trīspadsmito un četrpadsmito daļu 2008.gada 7.jūlijā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.511 „**Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība**”.

Saskaņā ar „Vides aizsardzības likuma” prasībām, ir izstrādāti un 24.04.2007. pieņemti MK noteikumi Nr. 281 „**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**”. Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumenti izstrādāti un ietver mērķi uzlabot vides stāvokli novadā, tādēļ tajos nav paredzētas rīcības vai pasākumi, kuru īstenošanas gaitā būtu nepieciešama preventīvo vai sanācijas pasākumu veikšana.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” (14.10.1998) noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” veikta virkne grozījumu

Pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izdoti vairāki Ministru Kabineta noteikumi, tai skaitā:

- Ministru kabineta 01.05.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kas definē stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas kārtību, kā arī prasības stratēģiskā IVN monitoringa veikšanai un Ziņojuma izstrādei.
- Ministru kabineta 27.04.2011. noteikumi Nr. 300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”
- Ministru kabineta 13.01.2015. noteikumi Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” detalizēti nosaka kārtību, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi.

Šie dokumenti ir saskaņoti ar attiecīgajām Eiropas Savienības direktīvām. Likums un tam pakārtotie noteikumi nosaka tās paredzētās darbības, kurām ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, nosaka secību, kādā novērtējums tiek veikts, skaidro visu procedūrā iesaistīto pušu tiesības, pienākumus un arī atbildību, kā arī raksturo ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātu un tā ietekmi uz lēmuma pieņemšanas kārtību.

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija direktīvas 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu^[48];
- 2) Eiropas Padomes 1997.gada 3.marta direktīvas 97/11/EEK, ar kuru groza direktīvu 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu^[50];
- 3) Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību^[49];
- 4) Eiropas Padomes 1979.gada 2.aprīļa direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību^[47];
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu^[51];
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvas 2003/35/EK^[52], ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK.

Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentiem ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par tiem.

15.03.2001. Likums "**Par piesārņojumu**" stājies spēkā 01.07.2001. Tā darbības laikā Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas.

Lai detalizēti regulētu piesārņojuma emisijas, pamatojoties uz likumu „Par piesārņojumu” izdota virkne Ministru kabineta noteikumu.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 18.1 panta trešo daļu 2014.gada 7.janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.16 „**Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība**”.

Noteikumi nosaka:

- trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
- prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai un trokšņa stratēģisko karšu izstrādei;
- vides trokšņa radīto kaitīgo seku novērtēšanas metodes;
- kārtību, kādā īstenojama sadarbība ar kaimiņvalstīm vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā (ja novērota pārrobežu ietekme);
- informāciju, kāda par vides troksni sniedzama sabiedrībai un Eiropas Komisijai, tās sniegšanas kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā sabiedrība tiek iesaistīta rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādē.

Noteikumos noteiktas pieļaujamās trokšņa rādītāju vērtības, kuras jāņem vērā veicot kartēšanu un rīcības plānu izstrādi trokšņa samazināšanai.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 4.punktu 2002.gada 23.aprīlī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.163 „**Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām**”

Noteikumi nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni, kā arī nosaka iekārtu tirgus uzraudzības kārtību. Noteikumu pirmajā pielikumā ir uzskaitītas iekārtas, uz kurām attiecas šie noteikumi.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu un 17.panta trešo daļu 2009.gada 3.novembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 „**Noteikumi par gaisa kvalitāti**”

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus;
- gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
- parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu 2002.gada 12.martā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.118 „**Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti**”

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem. Pasākumi, kas veikti noteikumu prasību īstenošanai nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu. Noteikumu 5. pants nosaka nepieciešamību novērtēt virszemes ūdens kvalitāti ar noteikumu 1. pielikuma 1. tabulā minētajām vielām un samazināt ūdens piesārņojumu ar noteikumu 1. pielikuma 2. tabulā minētām vielām. Atbilstoši noteikumu 26.pantā noteiktajam, 10.pielikuma 1.tabulā noteiktos ūdens kvalitātes normatīvus piemēro pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 2.punktu, 18.panta otrās daļas 1.punktu, 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2002.gada 22.janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.34 „**Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī**”

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro un 2.1daļu 2005.gada 25.oktobrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 5.punktu un 10.punktu 2005.gada 27.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1047 „**Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā**”

Noteikumi nosaka būtiskās prasības un to ievērošanas uzraudzības kārtību autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru, kā arī atsevišķu dzelzceļa un upju satiksmē izmantojamo iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā, šo motoru tipa apstiprināšanas kārtību un tirgus uzraudzību.

05.02.1997. likums **Aizsargjoslu likums** stājas spēkā 11.03.1997. Likuma darbības laikā tajā veikti vairākkārtīgi grozījumi:

Likums pieņemts, lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargātu cilvēku un vidi kopumā no saimnieciskās darbības nelabvēlīgās ietekmes. Šī likuma galvenie uzdevumi ir noteikt:

- aizsargjoslu veidus un funkcijas;

- aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

No likumā atrunātās kārtības būtu jāapskata aizsargjoslu izveides un uzturēšanas kārtība, kas skar derīgo izrakteņu ieguves teritoriju, kā arī to objektu aizsargjoslu nosacījumus, kas atrodas paredzētās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas tiešā ietekmes zonā.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu ir izdota virkne normatīvo aktu. Vecpiebalgas novada teritorijā ir noteiktas aizsargjoslas un tās ir uzrādītas Vecpiebalgas novada teritorijas plānojumā.

28.10.2010. likums **Atkritumu apsaimniekošanas likums** ("LV", 183 (4375), 17.11.2010.) [stājas spēkā 18.11.2010.] ar grozījumiem:

Likums nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, augiem un dzīvniekiem;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Likuma 3.pantā teikts, ka šis likums neattiecas uz atkritumiem, kas radušies derīgo izrakteņu izpētes, ieguves, apstrādes un uzglabāšanas procesos. Sadzīves atkritumu, kas radīsies, veicot paredzamo darbību, apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā regulē pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, kuros nosaka prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkrāšanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu.

Ministru kabineta 19.04.2011. noteikumi Nr. 302 „**Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus**”

Noteikumi nosaka:

- atkritumu klasifikatoru;
- īpašības, kuras padara atkritumus bīstamus;
- kritērijus blakusproduktiem;
- kritērijus atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai;
- kārtību, kādā piemērojami kritēriji blakusproduktiem un atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai.

02.05.1996. **likums “Par zemes dzīlēm”** ("LV", 87 (572), 21.05.1996., Ziņotājs, 13, 11.07.1996.) [stājas spēkā 04.06.1996.] ar grozījumiem:

Šis likums ir viens no būtiskākajiem dabas resursu ieguvei reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Likuma loma vides aizsardzībā ir nodrošināt zemes dzīļu izmantošanu un aizsardzību. Tas nosaka kārtību, kādā veicama zemes dzīļu kompleksa, racionāla un vidi saudzējoša izmantošana. Saskaņā ar šī likuma 15. pantu, galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā, ir šādas:

- racionāla derīgo izrakteņu ieguve, kā arī atradnēs sastopamo blakusproduktu izmantošana;
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot kaitīgu ietekmi uz derīgo izrakteņu krājumiem un zemes dzīļu īpašībām,
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot piesārņošanu ar pazemes un virszemes būvēs un krātuvēs glabājamām ekoloģiski bīstamām vielām, kā arī notekūdeņiem.

Zemes dzīļu izmantošanu drīkst uzsākt tikai tad, kad ir saņemta zemes dzīļu izmantošanas atļauja (licence) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Likumā ir noteiktas zemes dzīļu

izmantotāju tiesības (13. pants) un pienākumi (14. pants), tai skaitā pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas nodarīti viņu veiktās zemes dzīļu izmantošanas rezultātā zemes dzīļu īpašniekiem, izmantotājiem, videi, kultūras pieminekļiem.

Likums „**Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām**” Pieņemts: 02.03.1993., stājas spēkā: 07.04.1993. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likums nosaka:

- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- kārtību, kā savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk — aizsargājamās teritorijas).

Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā: aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.); nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību; saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Likumā definētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas – NATURA 2000, kuras ir vienots Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls. Tas izveidots, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu, īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību vai, kur tas nepieciešams, atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās. Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Likums nosaka, ka, veicot tautsaimniecības un teritorijas plānošanu, zemes ierīcību, meža apsaimniekošanu un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro aizsargājamo teritoriju izvietojums, to aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

Pamatojoties uz likumā ietvertajiem deleģējumiem ir izdota virkne tiesību aktu, kas detalizē aizsargājamo dabas teritoriju izveidi, aizsardzību un izmantošanu, tai skaitā individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi daudzām aizsargājamām teritorijām.

Kritērijus, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, kompensējošo pasākumu piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai nosaka 2006.gada 18.jūlija MK noteikumi Nr.594 "**Par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai**".

2006.gada 6.jūnija MK noteikumi Nr.455 "**Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)**" nosaka

- kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums;
- ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu, kā arī kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai;
- kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību nosaka 2010.gada 16.marta MK noteikumi Nr.264 "**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**"

1999.gada 23.februāra Ministru kabineta noteikumi Nr.69 "Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem" nosaka aizsargājamo ainavu apvidus Latvijas teritorijā.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumus nosaka 1999.gada 15.jūnija MK noteikumi Nr.212 „**Par dabas liegumiem**”.

Vecpiebalgas novada īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām nav spēkā esoši individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

„**Sugu un biotopu aizsardzības likums**” pieņemts: 16.03.2000, Stājās spēkā: 19.04.2000. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Zemes īpašniekiem un pastāvīgajiem lietotājiem ir pienākums veicināt sugu un biotopu daudzveidības saglabāšanu, ziņot Valsts vides dienesta attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izmaiņām un faktoriem, kas pasliktina to stāvokli, kā arī par aizsardzības prasību neievērošanu, neierobežot īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izpēti, uzskaiti un kontroli, nodrošināt migrējošiem dzīvniekiem (arī putnu sugām, kas nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstos) netraucētu atpūtu un barošanas migrācijas sezonas laikā, ieviest saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai novērstu dzīvnieku nodarītos postījumus.

Attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās ir aizliegta apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvu mešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšana, vairošanās vietu iznīcināšana vai bojāšana, putnu dzīvotņu piesārņošana, kaitējuma nodarīšana tām vai citāda putnu traucēšana.

2006.gada 21.februāra MK noteikumos Nr.153 „**Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu**” 2000.gada 5.decembra MK noteikumos, Nr.421 „**Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**”, 2000.gada 14.novembra MK noteikumos Nr.396 „**Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpašu aizsargājamo sugu sarakstu**” iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

2012.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.940 „**Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu**” Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību.

Ministru kabineta 2014.gada 9.jūnija noteikumi Nr. 293 „**Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība**” nosaka dabas datu pārvaldības sistēmas, tajā skaitā sistēmā ietvertā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistra, uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtību.

“**Meža likums**” pieņemts: 24.02.2000., stājās spēkā: 17.03.2000. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir veicināt meža ekonomiski, ekoloģiski un sociāli ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nodrošinot vienādas tiesības, īpašuma tiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus. Likums reglamentē valsts meža zemes pārvaldības un atsavināšanas nosacījumus.

Likumā noteikts, ka par mežu neuzskata zemi, ko aizņem esošu autoceļu zemes nodalījuma josla, dzelzceļa zemes nodalījuma joslu, elektrisko tīklu un elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līniju trases, gāzes vadu, naftas vadu trases, ūdensvadu trases un kapsētas, kā arī mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindas, kuras platums ir mazāks par 20 metriem, augļu dārzi, parki, kokaudzētavas, . kā arī atsevišķi no meža esošu platību, kas atbilst meža definīcijai šā likuma 1.panta 34.punkta izpratnē un ir mazāka par 0,5 hektāriem.

Likumā ietverta prasība, ka meža apsaimniekošana nedrīkst būt pretrunā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām.

„**Ūdens apsaimniekošanas likums**” Pieņemts: 12.09.2002., stājies spēkā: 15.10.2002.

Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni,
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli,
- uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi,
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu,
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu,
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu,

- nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību,
- sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija — tuva dabā pastāvošajam fona līmenim;

Kā arī izveidot plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

Pamatojoties uz ūdens apsaimniekošanas likumu, ir izstrādāti un pieņemti vairāki normatīvie akti MK noteikumi, tai skaitā:

- Ministru kabineta 13.01.2012. noteikumi Nr. 38 “Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”;
- Ministru kabineta 16.07.2010. noteikumi Nr. 608 “Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”;
- Ministru kabineta 03.12.2009. noteikumi Nr. 1354, “Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu”
- Saskaņā ar likumu ir izstrādāts un akceptēts Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

Likums „**Par kultūras pieminekļu aizsardzību**” pieņemts: 12.02.1992., stājās spēkā: 11.03.1992. Likumā veikta virkne grozījumu:

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

“**Zemes pārvaldības likums**”, pieņemts: 30.10.2014., stājas spēkā: 01.01.2015., ar grozījumiem. Likuma mērķis ir veicināt ilgtspējīgu zemes izmantošanu un aizsardzību. Likums nosaka zemes izmantošanas un aizsardzības pamatprincipus un nosacījumus, kas ievērojami darbībās ar zemes īpašumiem, kā arī definē kompetences sadalījumu Zemes pārvaldībā. Definē prasības Zemes un augsnes aizsardzības un kvalitātes novērtējumam, Zemes pārraudzībai un ar zemi saistītās informācijas apkopošanai un uzglabāšanai.

“**Attīstības plānošanas sistēmas likums**”, Pieņemts: 08.05.2008., Stājas spēkā: 01.01.2009. Likuma mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Likums attiecas uz attīstības plānošanu Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs, kas nav padotas Ministru kabinetam (turpmāk — valsts un pašvaldību institūcijas). Likums nosaka vienotu attīstības plānošanas sistēmu, nosakot vienotas prasības plānošanas dokumentiem, to hierarhiju, kā arī attīstības plānošanas pamatprincipus un atbildību.

„**Teritorijas attīstības plānošanas likums**”, pieņemts: 13.10.2011., stājies spēkā: 01.12.2011. Likumā veikti virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Likumā noteikts, ka Teritorijas attīstības plānošanā ievēro Attīstības plānošanas sistēmas likumā nostiprinātos principus, kā arī šādus principus:

- 1) ilgtspējības princips — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- 2) pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- 4) nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus;
- 5) atklātības princips — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;
- 6) integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
- 7) daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- 8) savstarpējās saskaņotības princips — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

2. SASAISTE AR CITIEM ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Vecpiebalgas novada AP izstrādāta saskaņā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem. Nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti:

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- klimata pārmaiņas;
- augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;
- demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa (septiņi gadi) reģionālās politikas plānošanas dokuments, kurā analizēta sociālā un ekonomiskā situācija, noteikti reģionālās attīstības mērķi un prioritātes, atbalsta pasākumi noteikto mērķu īstenošanai un izpildei nepieciešamie finanšu līdzekļi.

Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam ir plānošanas dokuments, kas nosaka Latvija galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Nacionālā attīstības plāna stratēģiskais mērķis: Ekonomikas izrāviens.

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam (VPP2020)59. virsmērķis – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019. gadam. Reģionālās politikas pamatnostādnes (turpmāk – pamatnostādnes) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku, aptverot laika periodu līdz 2019.gadam. Pamatnostādnes ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam noteiktās Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas dokuments, kas paredz konkrētus rīcības virzienus un uzdevumus vidējā termiņā, un tās detalizē Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā.

Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. Stratēģija ir Vidzemes plānošanas reģiona ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts reģiona ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, telpiskās attīstības perspektīva un attīstības prioritātes. Definējot Vidzemi par dinamisku un konkurētspējīgu

reģionu ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidību lauku teritorijās ar nozīmīgiem transporta koridoriem. Nosakot, ka Vidzeme ir zaļš reģions ar skaistām ainavām, unikālām dabas teritorijām, bagātu kultūrvēsturisko mantojumu un tradīcijām.

Ilgspējīgas attīstības princips paredz, ka tagadējām un nākamajām paaudzēm tiek nodrošināta kvalitatīva vide un līdzsvarota ekonomiskā attīstība, tiek racionāli izmantoti dabas, cilvēku un materiālie resursi, tiek saglabāts un attīstīts dabas un kultūras mantojums.

Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) Attīstības programma 2015.-2020.gadam ir reģionāla līmeņa vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Attīstības programma nosaka reģiona vidēja termiņa attīstības prioritātes, sasniedzamos mērķus un rīcības, kas vērstas uz VPR ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam noteikto stratēģisko uzstādījumu īstenošanu.

Ar visiem minētajiem plānošanas dokumentiem un tajos izvirzītajiem mērķiem saskaņojas Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumenti.

Dabas aizsardzības plāni: Plānošanas dokumentu darbības laikā stājies spēkā Aizsargājamo ainavu apvidus „Vecpiebalga” dabas aizsardzības plāns no 2016. gada līdz 2028. gadam. DA plāna 4. sadaļā “Priekšlikumi nepieciešamajiem grozījumiem pašvaldības teritorijas plānojumā” ietvertas rekomendācijas grozījumiem Vecpiebalgas novada TP. Priekšlikumi ir sagatavoti, ņemot par pamatu DA plāna piedāvāto zonējumu, kā arī 3. nodaļā norādītos apsaimniekošanas pasākumus, un izstrādāto Ainavu struktūrplānu – DA plāna 2. pielikumu un Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektu, salīdzinot tos ar Vecpiebalgas novada TP risinājumiem grafiskajā daļā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN).

3. VECPIEBLAGAS NOVADA PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSS APRAKSTS **Vecpiebalgas novada Attīstības programmas 2013. – 2019.gadam Īss raksturojums**

Vecpiebalgas novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2013. – 2019.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Kā Vecpiebalgas novada attīstības vīziju plānošanas dokuments definē, ka:

- Vecpiebalgas novads 2030.gadā ir kļuvis par prestižu dzīves vietu kā viens no skaistākajiem un sakoptākajiem Vidzemes novadiem ar augstvērtīgu dzīves vidi un kvalitatīviem pakalpojumiem.
- Novada iedzīvotāju dzīves līmenis ir viens no augstākajiem Vidzemē. Drošā, pievilcīgā dzīves telpa, daudzveidīgās uzņēmējdarbības iespējas piesaista arvien vairāk jaunus, izglītotus, sociāli un ekonomiski aktīvus iedzīvotājus.
- Novadā ir aktīva sabiedriskā un saimnieciskā dzīve, labi attīstīta daudzveidīga uzņēmējdarbība nodrošina iedzīvotājiem gan darba vietas, gan kvalitatīvus pakalpojumus.
- Modernās komunikāciju tehnoloģijas ir ērti pieejamas katrā apdzīvotā vietā un lauku sētā un dod iespēju attālināti strādāt augsti kvalificētu un labi atalgotu darbu, nemainot dzīves vietu.
- Novadā nav aizmirstu nomaļu, visattālāko teritoriju iedzīvotājiem ir ērti pieejami sociālie, kultūras un sadzīves pakalpojumi, jo labas kvalitātes ceļi savieno visattālākās apdzīvotās vietas ar novada centru un pagastu centriem.
- Novads ar skaistajām ainavām, saglabāto izcilo Piebalgas kultūrvēsturisko vidi ieņem nozīmīgu vietu tūrisma aprītē, nodrošinot novada iedzīvotājiem gan darba iespējas gan kvalitatīvus pakalpojumus.
- Lauku teritorijās notiek aktīva saimnieciskā darbība - lauki ir apstrādāti, pamestās viensētas atjaunotas, ainavas sakoptas.

Vecpiebalgas novada Attīstības programmas izstrādes galvenais mērķis ir savstarpēji saskaņot valsts, reģionālā un vietējā līmeņa vidēja termiņa attīstības plānus, mērķus un uzdevumus.

Plānošanas dokumentā izvirzīti trīs novada attīstības galvenie stratēģiskie mērķi:

1. SM1 Labklājīga sabiedrība
2. SM2 Sakārtota un pievilcīga vide
3. SM3 Attīstīta uzņēmējdarbības vide

Stratēģiskie mērķi kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāko veicamo darbību identificēšanai.

Vidēja termiņa prioritātes (VTP) ir svarīgākie nosacījumi, lai sekmētu stratēģisko mērķu sasniegšanu. Vidēja termiņa prioritātes tika noteiktas, izvērtējot novada resursus, specializāciju, un ņemot vērā stratēģiskos mērķus, SVID analīzi.

Ir noteiktas šādas vidēja termiņa prioritātes:

- VTP1: Izglītotas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana
- VTP2: Droša, kopta un pievilcīga dzīves vide
- VTP3: Uzņēmējdarbības attīstības veicināšana
- VTP4: Sakārtota tehniskā un vides infrastruktūra

Rīcības virzieni (RV) ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīti vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Rīcības virzienu īstenošanai ir noteikti vidējā termiņā risināmie uzdevumi (U), kas ir iniciatīvu un rīcību kopums.

Rīcības plāns ir izstrādāts laika periodam no 2013. līdz 2019.gadam. Tas ir pievienots Attīstības programmai kā 1. pielikums. Investīciju plāns ir izstrādāts laika periodam no 2013. līdz 2019. gadam. Tas ir pievienots Attīstības programmai kā 2. pielikums, tajā regulāri tiek veiktas korekcijas.

Vecpiebalgas novada AP vienlaicīgi ar Vecpiebalgas novada teritorijas plānojumu 2013. – 2025.gadam ir veikts vienots stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. 2012.gada 27.decembrī Vides pārraudzības valsts birojs ir izdevis Atzinumu Nr.41 “Par Vecpiebalgas novada attīstības programmas 2012. – 2018.gadam un Vecpiebalgas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024.gadam Vides pārskatu”

Vecpiebalgas novada teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam īss raksturojums

Vecpiebalgas novada TP ir attīstības plānošanas instruments, kas veido visa novada turpmākās attīstības ietvaru un definē teritorijas izmantošanas nosacījumus novada ciemos un lauku teritorijā. Teritorijas plānojums ir izstrādāts ar mērķi nodrošināt novada ilgtspējīgu attīstību, vienlaikus saglabājot tās unikālās vērtības, kas veido Vecpiebalgas novada identitāti.

Teritorijas plānojums izstrādāts atbilstoši novada attīstības prioritātēm:

- Ekonomiskās attīstības stimulēšana;
- Iedzīvotāju labklājības un dzīves kvalitātes paaugstināšana;
- Nomales efekta mazināšana un līdzvērtīgu dzīves apstākļu radīšana visās novada teritorijās;
- Efektīva un ilgtspējīga resursu izmantošana;

Pēc piecu pagastu apvienošanas vienā novadā Vecpiebalgas novada kultūrvēsturiskās un dabas vērtības ir pieaugušas un kļuvušas daudzveidīgākas. Teritorijas plānojuma galvenie uzdevumi ir nodrošināt pietiekoši plašas un līdzvērtīgas iespējas ekonomiskai attīstībai un tai pat laikā saglabāt novada unikālās vērtības, kā novada turpmākās attīstības potenciālu, izvirzot Teritorijas plānojumā kā galvenais mērķis izvirzīts veidot cilvēku dzīvei labvēlīgu vidi un konstatēts: Lai cilvēkus piesaistītu laukiem, ir nepieciešami šādi nosacījumi:

- Labs darbs,
- Labs mājoklis,
- Kvalitatīvi pakalpojumi,
- Labi ceļi un sasniedzamība ar sabiedrisko transportu,
- Dzīves vide, ainava, vietas identitāte.

Šos mērķus izvirzot par teritorijas attīstības prioritāti.

4. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI, TOS RAKSTUROJOŠIE INDIKATORI

Vides un ilgtspējīgas attīstības politikas ieviešanas efektivitāti un vides stāvokļa atbilstību politikas mērķiem novērtē, izmantojot vides un ilgtspējīgas attīstības indikatorus.

Indikatoru izvēli nosaka prognozējamie vides aspekti, un tiem būtu jāatbilst šādām prasībām:

- ir jāvar definēt indikatora izšķirtspēju telpā un laikā;
- aprēķina rezultātu jāvar izteikt ar skaitlisku lielumu sakārtotu masīvu;
- mērījumu virknei ir jābūt veiktai vai jāparedz to veikt nākotnē, pietiekami ilgā laika posmā, lai varētu novērtēt tendences;
- indikatoram jābūt salīdzināmam pašam ar sevi atšķirīgos laika momentos Tas nosaka, ka mērījumiem (datu saturam, to ieguvei un sekojošam aprēķinam) dažādos laika momentos ir jābūt veiktiem ar metodiski vienveidīgu vai vismaz droši salīdzināmu paņēmienu;
- indikatoram pēc iespējas jābūt salīdzināmam pašam ar sevi dažādās teritorijās (novados, pagastos);
- indikatoram konkrēto parādību ir jāraksturo iespējami viennozīmīgi, nepieļaujot būtiski atšķirīgus novērojumu traktējumus;
- indikatoram ir jābūt pēc iespējas atbilstīgam plānojuma līmenim, t.i., lai plānojuma īstenošana varētu tieši vai netieši ietekmēt konkrētā indikatora rādījumus. Atsevišķos gadījumos ir pieļautas pamatotas atkāpes no šīs prasības;
- datiem ir jābūt iegūstamiem uz saprātīgiem noteikumiem (izmaksas, atļaujas, u.c.) un pietiekami uzticamiem.

Ņemot vērā, ka indikatoru lietošana ir saistīta ar zināmām izmaksām (piemēram, atlīdzību personālam, kas veic aprēķinu – kaut vai dienesta pienākumu ietvaros), indikators iegūst pilnvērtīgu ilgtspējīgas attīstības novērtēšanas līdzekļa statusu tikai pēc tam, kad ir pieņemts administratīvs lēmums par tā izmantošanu.

Definējot vides indikatorus plānošanas dokumenta ieviešanas uzraudzībai, ieteicams izvēlēties nacionālos vides indikatorus, jo to izvērtēšanai nepieciešamie dati tiek vākti, apkopoti un analizēti, tādējādi tiek nodrošināta nepārtraukta un ticama datu pieejamība. Tādējādi iespējams regulāri (ik gadu) novērtēt vides kvalitātes izmaiņas plānojuma teritorijā.

Latvijā ir noteikti nacionālie vides indikatori ar 2009. gada 24. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.175 "Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem", kur tai skaitā definēts, ka: Nacionālie vides indikatori ir vides informācijas sistēmas sastāvdaļa. Katrs vides informācijas sistēmas reģistra vai datubāzes turētājs nodrošina savlaicīgu, precīzu, atbilstošu, ticamu datu un informācijas uzkrāšanu un aktualizēšanu, arī informācijas sistēmas kvalitātes vadību un kvalitātes kontroli. Vides informācijas sistēmā ietvertu informāciju un datus telpiski piesaista un apstrādā ģeogrāfiskajās informācijas sistēmās.

Tādējādi nacionālajiem vides indikatoriem būtu jāļauj analizēt vides kvalitāti administratīvajās teritorijās, kas ir būtiski teritoriju attīstības plānošanai. Diemžēl vēl joprojām publiski nav pieejami datu apkopojumi reģionālā līmenī par vairumu nacionālo vides indikatoru. Pārsvārā apkopojumi pieejami tikai nacionālā līmenī un arī ne visiem indikatoriem. Tādēļ to izmantošana novada stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojuma sagatavošanai lielākoties ir neiespējama.

Lai novērtētu Vecpiebalgas novada attīstības virzību uz stratēģisko mērķu sasniegšanu, stratēģiskā IVN Ziņojumā plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai nav ietvertas konkrētas rekomendācijas vides kvalitātes izmaiņu izvēlei.

Vecpiebalgas novads ir kopumā ar zemu antropogēno ietekmi uz vidi, tajā nav konstatētas būtiskas vides problēmsituācijas vai teritorijas, kurās cilvēka darbības radītās ietekmes uz vidi un vides kvalitātes izmaiņas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Apkopojot un analizējot pieejamo informāciju, konstatēts, ka informācijas par vides kvalitāti Vecpiebalgas novada teritorijā pieejamība ir ierobežota.

Vecpiebalgas novada teritorijā neatrodas neviena Valsts monitoringa gaisa kvalitātes novērojamā stacija, atrodas 2 pazemes ūdens valsts monitoringa stacijas – Taurene un Bānūžu avots, kā arī monitoringa stacijas vairākos ezeros (Alaukstis, Taunis, Inesis Nedzis, Juviera ezers).

Vecpiebalgas novada peldvietas nav reģistrētas Veselības inspekcijas oficiālo peldvietu sarakstā un tajās netiek veikta peldūdens kvalitātes kontrole.

Dzeramā ūdens kvalitātes kontroles gaitā Vecpiebalgas novadā pārskata periodā nav konstatētas neatbilstības dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Vides stāvokļa monitoringu pašvaldība neveic.

Izstrādājot monitoringa pārskatu, ir izmantoti Valsts vides monitoringa dati (iespēju un pieejamības robežās), kā arī statistikas dati, kas lielākoties netieši raksturo vides stāvokli Vecpiebalgas novada teritorijā un publiski pieejamo informāciju.

Šajā monitoringa ziņojumā tiks izvērtēti šādi vides aspekti:

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojumā ietvertie vides aspekti un tos raksturojošie indikatori

Tabula Nr.1

Vides aspekts	Indikators	Nepieciešamā informācija analīzei*	Informācijas avots
Virszemes ūdens kvalitāte	Ūdensobjektu kvalitāte	Ūdensobjektu raksturojums Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam Valsts monitoringa dati	LVĢMC
Hidroloģiskā stāvokļa izmaiņas	Plūdu riska vērtējums	Plūdu riska informācijas sistēma	LVĢMC
Pazemes ūdens stāvoklis	Pazemes ūdens kvalitāte Pazemes ūdens kvantitāte	Ūdensobjektu raksturojums Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam Valsts monitoringa dati	LVĢMC
Dzeramā ūdens kvalitāte	Iedzīvotājiem padotā dzeramā ūdens kvalitāte	Veselības inspekcijas ikgadējie pārskati	LR Veselības ministrijas VI
Atmosfēras gaisa kvalitāte	Ietekme uz gaisa kvalitāti	B kategorijas piesārņojošās darbības veicošo uzņēmumu skaits Satiksmes intensitātes izmaiņas	VVD Latvijas Valsts ceļi

Vides aspekts	Indikators	Nepieciešamā informācija analīzei*	Informācijas avots
Dabas aizsardzība	ĪADT aizsardzība	Dabas aizsardzības plānu esamība, atjaunošana, aktualizēšana	DAP
	Zemes lietošanas veida maiņa	Zemes platību lietošanas veids	Valsts Zemes dienests
Ieguldījumi vides aizsardzības jomā	Īstenotie projekti Vides jomā		Vecpiebalgas novada pašvaldība

5. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS (VIDES JOMĀ) MONITORINGA REZULTĀTU APKOPOJUMS

Izvērtējot plānošanas dokumentu īstenošanas gaitu un rezultātus tika konstatēts, ka:

Vecpiebalgas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025.gadam īstenošana noris sekmīgi. Atskaites periodā plānošanas dokumentā nav veiktas izmaiņas. Tas pilnībā nodrošinājis novada attīstības vajadzības.

Vecpiebalgas novada Attīstības programmas 2013. -2019.gadam ieviešana pilnībā neaptver plānotos pasākumus. Plānošanas dokumentā nav veiktas izmaiņas, atbilstoši dokumentā noteiktajam veikta investīciju plāna atjaunošana. Taču noteiktie rezultatīvie rādītāji ir sasniegti daļēji.

Vidēja termiņa prioritātes VTP2: ietvaros – Tehniskās infrastruktūras attīstība, tika definēti šādi rīcības virzieni un pasākumi:

RV2.1. Ceļa infrastruktūras attīstība

U2.1.1. Uzlabot un attīstīt transporta infrastruktūru un satiksmes drošību

U2.1.2. Uzlabot sabiedriskā transporta pieejamību

RV2.2. Sakārtota vides infrastruktūra

U2.2.1. Nodrošināt ūdenssaimniecības sistēmu attīstību

U2.2.2. Ainavisko vērtību saglabāšana

U2.2.3. Nodrošināt centralizētās siltumapgādes sistēmu attīstību

RV2.3. Labiekārtotas un saglabātas sabiedriskas nozīmes teritorijas un objekti

U2.3.1. Sekmēt kultūrvēsturisko objektu atjaunošanu un uzturēšanu

U2.3.2. Īstenot aizsargājamo dabas objektu apsaimniekošanu

U2.3.3. Labiekārtot parku, skvēru, kapsētu un ūdeņu publiskās zonas

RV2.4. Dzīvojamā fonda attīstība un pieejamības nodrošināšana

U2.4.1. Uzlabot esošā dzīvojamā fonda tehnisko stāvokli un paaugstināt energoefektivitāti

U2.4.2. Veicināt jauna dzīvojamā fonda attīstību

U2.4.3. Attīstīt sociālo dzīvojamo fondu

Kā būtiskākie atzīmējami veiktie ūdenssaimniecības attīstības projekti, kā arī izveidotā šķirotu atkritumu savākšanas sistēma novadā, kā arī publisko ēku energoefektivitātes paaugstināšana.

5.1. Vides aizsardzības projekti un pasākumi pārskata periodā Vecpiebalgas novadā

Īstenojot paredzēto, ir realizēti šādi pasākumi:

Realizētie projekti no 2013.-2018. gadam

Tabula Nr.2

N.p.k.	Projekts	Fonds	Projekta realizācija
Energoefektivitāte			
1.	“Siltumnīcefekta gāzu gāzu emisiju samazināšana Vecpiebalgas vidusskolas pirmsskolas izglītības iestādē” Nr. KPFI-15.2/102	KPFI, VARAM, Vides investīciju fonds	novembris 2013
2.	“Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Vecpiebalgas vidusskolas sporta zāles ēkā” Nr. KPFI-15.2/194	KPFI, VARAM, Vides investīciju fonds	novembris 2013
3.	“Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Tauresnes pamatskolas ēkā” Nr. KPFI-15.3/32	KPFI, VARAM, Vides investīciju fonds	decembris 2014
4.	“Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Vecpiebalgas vidusskolas internāta ēkā” Nr. KPFI-15.3/33	KPFI, VARAM, Vides investīciju fonds	decembris 2014
Ūdensapgāde			
1.	“Ūdenssaimniecības attīstība Vecpiebalgas ciemā” Nr.3DP/3.4.1.1.0/11/APIA/CFLA/046	ERAF, CFLA	janvāris 2013
2.	“Ūdenssaimniecības attīstība Vecpiebalgas novada Kaives ciemā” Nr.3DP/3.4.1.1.0/11/APIA/CFLA/092	ERAF, CFLA	Oktobris 2013
3.	“Ūdenssaimniecības attīstība Vecpiebalgas novada Vecpiebalgas ciemā”, II kārtā Nr.3DP/3.4.1.1.0/13/APIA/CFLA/168/042	ERAF, CFLA	maijs 2013
	“Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Vecpiebalgas novada Inešu ciemā” Nr.3DP/3.4.1.1.0/11/APIA/CFLA/045;	ERAF, CFLA;	jūlijs 2013
Publiskā infrastruktūra			
1.	“Futbola laukuma izveide un inventāra iegāde” Nr.11-09-LL29-L413202-000004	ELFLA, LAD, LEADER	septembris 2012
2.	“Pils parka sabiedriskā WC vienkāršota rekonstrukcija Vecpiebalgas muižā” Nr. 11-09-LL29-L413201-000009	ELFLA, LAD, LEADER	septembris 2012
3.	„Sabiedriskā centra izbūve rekonstruējot internāta ēku” Nr. 11-09-L32100-000143	ELFLA, LAD	decembris 2012
4.	“Nodarbību telpu izveide Jaunatnes iniciatīvu centrā "Balgas Strops"	ELFLA, LAD, LEADER	aprīlis 2013

N.p.k.	Projekts	Fonds	Projekta realizācija
	Nr. 12-09-LL29-L413201-000003		
5.	"Alauksta estrādes vienkāršota rekonstrukcija", Nr.12-09-ZL24-Z401101-000004	EZF, LAD, LEADER	novembris 2013
6.	"Pašvaldības ceļa "Estrāde - Raskumi" rekonstrukcija", Nr.12-09-ZL24-Z401101-000002	EZF, LAD, LEADER	decembris 2013
7.	"Publiskās peldvietas labiekārtošana pie Alauksta ezera", Nr.Nr.12-09-ZL24-Z401101-000003	EZF, LAD, LEADER	novembris 2013
8.	"Publiskās peldvietas labiekārtošana pie Ineša ezera" 13-09-ZL24-Z401101-000001	EZF, LAD, LEADER	decembris.2014
9.	"Pašvaldības ceļa "Kļavas - Pludmale" rekonstrukcija" 13-09-ZL24-Z401101-000002	EZF, LAD, LEADER	decembris 2014
10.	Kinomānija Kaivē 13-09-LL29-L413201-000001	ELFLA, LAD, LEADER	marts 2014
11.	"Sadzīves pakalpojumu nodrošināšana sabiedriskajā centrā Dzērbenē", Nr.14-09-LL29-L413201-000003	ELFLA, LAD, LEADER	maijs 2015
12.	"Bērnu rotaļu laukuma izveide Dzērbenē", Nr.14-09-LL29-L413201-000001	ELFLA, LAD, LEADER	jūnijs 2015
13.	"Publisko interneta pieejas punktu attīstība Vecpiebalgas novadā" 3DP/3.2.2.2.0/14/IPIA/VRAA/018	ERAF, VRAA	marts 2015
14.	"Skrejceļa rekonstrukcija Dzērbenes vispārīgglītojošās un mūzikas pamatskolas sporta laukumā" Nr.16-09-AL-A019.2202-000003	ELFLA LAD LEADER 22500.00	septembris 2017
15.	Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra izveidošana	VARAM 13 225.00	Centrs atklāts 07.2017. Projekts turpinās decembris 2017
16.	"Viesistaba Vecpiebalgas pagasta centrā" Nr.16-09-AL18-A019.2201-000005	ELFLA LAD LEADER	
17.	"Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstība Vecpiebalgas novada Inešu pagastā" Nr. 3.3.1.0/17/I/024	ERAF, CFLA	Uzsākts 2018.g.sept.
18.	"Pašvaldības ceļu B77 "Saulgoži - Brežģis" un B71 "Šoseja- Laidzi" pārbūve" Nr18-09-A00702-000071	ELFLA, LAD	Uzsākts 2018.g.sept.
19.	"Vecpiebalgas muižas parka atjaunošana" Nr. 18-09-AL18-A019.2201-000004	ELFLA, LAD, LEADER	uzsākts 2018. g. jūnijs
20.	"Peldvietas labiekārtošana pie Dabaru ezera" Nr. 18-09-AL18-A019.2202-000007;	ELFLA, LAD, LEADER	uzsākts 2018. g. decembris
21.	"Pašvaldības ceļa B26 "Jaunkabulēni-Celmi-Brežģis" pārbūve" Nr18-09-A00702-000073		uzsākts 2018. g. decembris

N.p.k.	Projekts	Fonds	Projekta realizācija
	Tūrisms		
1.	“Brežģa kalna skatu tornis” Nr.16009-AL18-A019.2202-000002	ELFLA LAD LEADER 19120.33	jūlijs 2017
2.	Est-Lat 24 “Green Railways” Revitalization of former Narrow Gauge railway lines through environmentally responsible tourism route	ES(85%) 20443.00 valsts budž. 5%	01.03.2017.- 30.04.2019.
	Publiskie ezeri		
1.	Zivju resursu pavairošana un atražošana Vecpiebalgas novada publiskajos ezeros		2013., 2015., 2016., 2018. gadā – Inesis, Juveris, Taurene, Alauksts 2017. gadā – Alauksts, Inesis
2.	Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde		2016. gadā – Inesis, Juveris, Taurene, Alauksts

Ūdenssaimniecības attīstība Vecpiebalgas novada Inešu ciemā, projekts pabeigts 2013. gada jūlijā. Uz 2018. gada 1. janvāri 58 % ciema iedzīvotāju nodrošināta centralizētā ūdens apgāde. Piegādātais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. 46% iedzīvotāju nodrošināti centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumi. Vidē novadāmā attīrītā ūdens kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Kaives ciemā, projekts pabeigts 2013. gada oktobrī. Uz 2018. gada novembrim 68% iedzīvotāju nodrošināta centralizētā ūdens apgāde. Piegādātais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. 61% iedzīvotāju nodrošināti centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumi. Vidē novadāmā attīrītā ūdens kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ūdenssaimniecības attīstība Vecpiebalgas novada Vecpiebalgas pagasta Vecpiebalgas ciemā, projekta 1.kārta pabeigta 2013. gada janvārī – 2015.gada maijam. Pārskata periodā turpināta tā ieviešana nodrošinot jaunus pieslēgumus. Uz 2018. gada novembrim 95% iedzīvotāju nodrošināta centralizētā ūdens apgāde. Piegādātais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. 95% iedzīvotāju nodrošināti centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumi. Vidē novadāmā attīrītā ūdens kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Atkritumu apsaimniekošana – novadā to veic ZAAO. Pārskata periodā pakāpeniski uzsākta šķīrotā atkritumu savākšana. Tās ietvaros visā novada teritorijā ir izvietoti 13 Eko punkti un 1 Eko laukums. Veikto pasākumu rezultātā ir audzis savākto atkritumu daudzums, kas liecina par būtisku uzlabojumu un to, ka atkritumi nenonāk vidē.

Dati par atkritumu apsaimniekošanu

Tabula Nr.3

Gads	Nešķiroti sadzīves atkritumi, m ³	Šķirotie atkritumi (otrreizējās izejvielas), m ³
2013	3 932,36	706,17
2014	4 276,66	891,7
2015	4 380,90	1222,1
2016	4 521,72	1548,28
2017	4 587,87	1833,43

Ielu un ceļu infrastruktūras uzlabošana - atskaites periodā veikta ceļu un ielu pārbūve ar rekonstrukcija nodrošinot cieto segumu. Būtiski samazinot putekļu emisijas.

Siltumnīcefekta gāzu izmešu samazināšana - ietver projektus Vecpiebalgas Vidusskolas un internāta, kā arī Taurenas vidusskolas ēku energoefektivitātes paaugstināšanai un videi draudzīgas siltumapgādes sistēmas izveidošanai.

Zivju resursu pavairošana - pārskata periodā publiskajos ezeros veikti pasākumi zivju resursu palielināšanai un kvalitātes uzlabošanai. Zivju mazuļi 2013., 2015., 2016., 2018. gadā ielaisti ezeros – Inesis, Juveris, Taurene, Alaukstis, bet 2017. gadā – Alauksta un Ineša ezeros.

Piesārņoto vietu izpēte un sanācija - Vecpiebalgas pašvaldība piedalījās Vidzemes plānošanas reģiona 2015./2016. gadā bija īstenotajā vides projektā "Inovātīva, ilgtspējīga attīrīšana (INSURE)" kura mērķis bija piesārņoto vietu attīrīšana. Projekta ietvaros SIA "Vides konsultāciju birojs" veica izpēti bijušās pesticīdu glabātuves Dzērbenes Pils saimniecības teritorijā. Izpētes rezultātā tika konstatēts, ka piesārņojums šajā teritorijā nav. Tādējādi pārskata periodā potenciāli piesārņoto vietu skaits samazinājies par šo teritoriju.

Degradēto teritoriju rekultivācija - 2016. gadā AS „Latvijas valsts meži” rekultivēja karjeru "Šķērsta" Dzērbenes pagastā.

5.2. Īsa izvēlēto vides indikatoru analīze

- Virszemes ūdens kvalitāte**

Vecpiebalgas novads ir bagāts ar ūdeņiem, tajā ir daudz lielāku un mazāku ezeru, kā arī upes. Novada teritorijā ir virszemes ūdeņu ūdensšķirtne, kas daļa Gaujas un Daugavas sateces apgabalu. Ūdensšķirtne iet pa aptuvenu līniju Vecpiebalga – Nītaure. Vecpiebalgas novadā valsts virszemes ūdens monitoringa sistēmā ietverti ezeri Alaukstis, Taunis, Inesis, Nedzis un Juveris. Diemžēl monitoringa dati par ūdens kvalitātes monitoringu nav publiski pieejami. Vecpiebalgas novadā, lai gan ir labiekārtotas peldvietas, tomēr tās nav ietvertas peldūdens kvalitātes kontroles, ko veic Veselības ministrijas Veselības inspekcija, sistēmā. Vecpiebalgas novadā daļēji vai pilnībā atrodas 5 upju ūdensobjekti un 2 ezeru ūdensobjekti, kas iekļauti Gaujas upju baseina apgabalā, kā arī 3 upju ūdensobjekti un 5 ezeru ūdensobjekti, kas iekļauti Daugavas upju baseina apgabalā. Daudzviet novada teritorijā atrodas tikai attiecīgās upes sateces baseina daļa, taču šīs teritorijas apsaimniekošanas prasības nosakāmas saskaņā ar prasībām, kas izvirzītas

konkrētajam ūdensobjektam. Novada teritorijā nav ūdensobjektu, kuri būtu atzīti par stipri pārveidotu ūdensobjektu.

Plānošanas cikla sākumā par riska ūdensobjektiem bija noteikti 2 ezeru ūdensobjekti E057 Inesis un E059 Tauns, kuru ekoloģiskā kvalitāte bija definēta kā ļoti slikta un viens upju riska ūdensobjekts – G242 Vizla (Jaunpalsa).

Saskaņā ar Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos 2016.-2021.gadam ietvertu informāciju, kā riska ūdensobjekti joprojām ir noteikti E057 Inesis un E059 Tauns, kuru ekoloģiskā kvalitāte pārskata periodā uzlabojusies no ļoti sliktas līdz sliktai. Savukārt ūdensobjekts G242 Vizla (Jaunpalsa) vairs nav noteikts kā riska ūdensobjekts un tā kvalitāte ir noteikta kā vidēja ar mērķi plānošanas periodā sasniegt labu ūdens kvalitāti.

Tādējādi var secināt, ka Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošana rada neitrālu vai viegli pozitīvu ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti.

Novadā veiktie ūdenssaimniecības – notekūdeņu apsaimniekošanas pasākumi vērsti uz virszemes un pazemes ūdens kvalitātes uzlabošanu. Tādējādi dodot ieguldījumu nosprausto mērķu sasniegšanā. Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā nav konstatēti virszemes ūdens kvantitatīvā vai kvalitatīvā stāvokļa būtisku izmaiņu trendi.

- **Hidroloģiskais stāvoklis**

Saskaņā ar Plūdu riska informācijas sistēmā ietvertu, Vecpiebalgas novada teritorijā tikai Ogres upes ieleja ir noteikta kā Plūdu riska teritorija ar applūšanas risku reizi 10 gados, plašākām teritorijām noteikts applūšanas risks reizi 100 gados un reizi 200 gados. Plūdu riska teritorijā neatrodas piesārņotas vai potenciāli piesārņotas teritorijas, apdzīvotas vietas vai ciemi. Līdzās teritorijai ar applūšanas risku reizi 200 gados atrodas Inešu ciema attīrīšanas iekārtas, taču tās neatrodas plūdu apdraudētajā teritorijā. Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošana neietver darbības, kas varētu veicināt plūdu riskus un plānošanas periodā nav konstatēts plūdu riska pieaugums.

- **Pazemes ūdens stāvoklis**

Vecpiebalgas novadā saskaņā ar LVĢMC datu bāzes Atradņu reģistrs datiem nav izpētītas pazemes ūdens atradnes ar akceptētiem pazemes ūdens krājumiem. Saskaņā ar Daugavas un Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānos ietvertu informāciju, novada teritorijā atrodas Pazemes ūdensobjekti D6, D7 un vistīcāmāk arī neliela daļa ūdensobjekta D8. Tā kā publiski pieejamās pazemes ūdensobjektu robežas ir noteiktas ļoti aptuveni un shematiski, tās nav uzrādītas kartēs ar noteiktu mērogu un koordināšu tīklu vai administratīvi teritoriālajām robežām, ir neiespējami precīzi noteikt to robežas administratīvu teritoriju griezumā. Pazemes ūdensobjektos kā kvalitatīvais, tā kvantitatīvais stāvoklis noteikts kā labs un tas nav mainījies pārskata periodā. Pašvaldības veiktie pasākumi notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanā un paplašināšanā ir būtisks ieguldījums pazemes ūdens kvalitātes aizsardzībai, Vecpiebalgas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā nav konstatēti pazemes ūdens kvantitatīvā vai kvalitatīvā stāvokļa būtisku izmaiņu trendi.

- **Atmosfēras gaisa kvalitāte**

Gaisa kvalitātes Novērojumu tīkls valstī ir organizēts, pamatojoties uz Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programmas 1.nodaļā minēto dokumentu prasībām. Atmosfēras monitoringa tīkls pašlaik ir veidots tā, lai tiktu uzkrāta nepieciešamā informācija par gaisa

kvalitātes sākotnējo novērtējumu Latvijā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1290, kuros pārņemtas Direktīvas 2008/50/EK un Direktīvas 2004/107/EK noteiktās prasības. Latvijā tiek izdalītas divas zonas gaisa kvalitātes novērtēšanai un pārvaldībai - Rīgas aglomerācija un pārējā Latvijas teritorija (izņemot Rīgas pilsētas administratīvo teritoriju). Gaisa kvalitātes mērījumi tiek veikti Rīgā, Liepājā, Ventspilī un Rēzeknē. Atbilstoši MK noteikumu Nr.1290 prasībām LVĢMC reizi trijos gados pārskata valsts teritorijas iedalījumu zonās un aglomerācijās, novērtējot gaisa kvalitāti. Ja aglomerācijās vai zonās ir notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ietekmē gaisa piesārņojuma līmeni, LVĢMC organizē ārpuskārtas gaisa kvalitātes novērtējumu. Gaisa monitoringa stacijas vietas izvēli nosaka, pamatojoties uz iepriekšminētā gaisa kvalitātes novērtējuma rezultātiem, kā arī ievērojot MK noteikumu Nr.1290 noteiktos gaisa monitoringa staciju izvietojuma kritērijus un nosacījumus attiecībā uz paraugu ņemšanu. Rezultātā tiek sagatavoti priekšlikumi gaisa monitoringa tīkla turpmākai pilnveidošanai, kā arī izstrādāti gaisa monitoringu tīkla staciju apraksti ar kartēm un attēliem. Lai nodrošinātu gaisa monitoringa stacijas vietas atbilstību noteiktajiem kritērijiem, stacijas izvietojumu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados. Vecpiebalgas novada teritorijā gaisa kvalitātes novērojumi valsts vides monitoringa ietvaros netiek veikti. Noteikts, ka gaisa kvalitāte Vecpiebalgas novadā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā LVĢMC nav konstatējis negatīvas gaisa kvalitātes izmaiņas, vai draudus normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanai. Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav veikta gaisa kvalitātes kontrole, tādēļ tiešu datu par gaisa kvalitātes izmaiņām novada teritorijā nav. Gaisa kvalitāti ietekmē antropogēnā slodze, kas Vecpiebalgas novadā ir zema. Novada teritorijā ir reģistrēti vairāk kā 600 uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji (Lursoft dati uz 2018.gada novembri). Pārsvārā tie ir lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji, zemnieku saimniecības, sīkražotāji, dažādu pakalpojumu sniedzēji, tai skaitā tirdzniecības uzņēmumi. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2018. gadā ekonomiski aktīvi bija 398 dažāda veida saimnieciskās darbības veicēji (2012. gadā - 406), tai skaitā 192 pašnodarbinātas personas, 95 komercsabiedrības, 82 zemnieku saimniecības u.c. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā Vecpiebalgas novadā bija izsniegtas 7 atļaujas B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai. 2018.gada novembrī Vecpiebalgas novadā izsniegtas 8 atļaujas B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai Vecpiebalgas novada dome ir saņēmusi B kategorijas atļauju Dzērbenes ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izmantošanai. Tādējādi kopējā antropogēnā slodze Vecpiebalgas novadā pārskata periodā nav pieaugusi. Nepieciešamības gadījumā B kategorijas piesārņojošas atļaujas saņemšanas procesā ir veikta piesārņojuma izkliedes modelēšana un izstrādāts Stacionāro piesārņojuma avotu emisijas limitu projekts. Nevienā gadījumā netiek prognozēts normatīvajos aktos noteikto gaisa kvalitātes robežvērtību sasniegšana vai pārsniegšana. Pašvaldības ieguldījums gaisa kvalitātes aizsardzībā pārskata periodā saistās ar energoefektivitātes pasākumiem, pašvaldības autoceļu un ielu uzturēšanu tai skaitā to tīrīšanu, novēršot putekļu emisijas, grants seguma ceļu asfaltēšanu. Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav konstatēti un netiek prognozēti gaisa kvalitātes pasliktināšanās trendi.

- **Dabas aizsardzība**

Pārskata periodā nav mainījies Vecpiebalgas novadā esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, dabas objektu un mikroliegumu skaits vai to statuss. Vecpiebalgas novadā atrodas 4 Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas, kas iekļautas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīklā:

- Aizsargājamo ainavu apvidus „Vecpiebalga” (AAA Vecpiebalga)

- DL Draugolis
- DL Paļu purvs
- DL Sproģi

Kā arī mikroliegums Bānūžu zelta avots

Dabas aizsardzības pārvaldes publiskotajā informācijā nav norādes, ka Plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā būtu radīta būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, to ekoloģiskajām funkcijām un integritāti. Pārskata periodā, saskaņā ar Valsts Zemes dienesta publiskoto informāciju, nebūtiski mainījies zemes lietošanas veids Vecpiebalgas novadā un palielinājies zemes vienību skaits.

Zemes lietojuma veids

Tabula Nr.4

Nr.p.k.	Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Platība; ha Uz 01.01.2018.
1.	Lauksaimniecības zeme	16126
2.	Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	29798
3.	Krūmājs	627
4.	Purvs	1730
5.	Ūdens objektu zeme	2794
6.	Zeme zem ēkām	649
7.	Zeme zem ceļiem	1004
8.	Pārējā zeme	1370

Kopējā Vecpiebalgas novada zemes platība – 54097ha. Daudzviet izmaiņas nosaka precizāki uzmērījumi, kas nereti maina zemes vienību platību. Tāpat izmaiņas radījuši jaunu objektu, piemēram, ūdensobjektu uzmērījumi, kas iepriekš nav veikti. Pieaugusi Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zemes platības.

Kopumā joprojām Vecpiebalgas novada teritorijā dominējošais zemes lietošanas veids ir meža zeme, kas aizņem aptuveni 55% no kopējās novada teritorijas, apbūves teritorijas sastāda 3,1% no kopējās novada teritorijas. Tādējādi var secināt, ka pārskata periodā, plānošanas dokumentu īstenošana nav radījusi negatīvu ietekmi uz novada dabas bagātībām, tai skaitā nav ietekmējusi īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, objektus un mikroliegumus, nav konstatēta negatīva ietekme uz to ekoloģiskajām funkcijām un integritāti. Pašvaldība, uzņemoties atbildību par ĪADT apsaimniekošanu, apstiprinātā budžeta un kapacitātes ietvaros, piedalās to apsaimniekošanā, dabas vērtību izpētē un aizsardzībā.

Atkritumu apsaimniekošana

Vecpiebalgas novadā to veic ZAAO. Pārskata periodā pakāpeniski uzsākta šķirotā atkritumu savākšana. Tās ietvaros visā novada teritorijā ir izvietoti 13 Eko punkti un 1 Eko

laukums. Veikto pasākumu rezultātā ir audzis savākto atkritumu daudzums, kas liecina par būtisku uzlabojumu un to, ka atkritumi nenonāk vidē.

Dati par atkritumu apsaimniekošanu

Tabula Nr.5

Gads	Nešķīroti sadzīves atkritumi, m3	Šķīrotie atkritumi (otrrreizējās izejvielas), m3
2013	3 932,36	706,17
2014	4 276,66	891,7
2015	4 380,90	1222,1
2016	4 521,72	1548,28
2017	4 587,87	1833,43

9. SECINĀJUMI

1. Plānošanas dokumenta īstenošana atstājusi kopumā labvēlīgu vai neitrālu ietekmi uz vides stāvokli Vecpiebalgas novadā, tai skaitā samazinājies vidē novadīto notekūdeņu daudzums, paplašināti ūdensvada un kanalizācijas tīkli, nodrošinot šo pakalpojumu pieejamību plašākā novada teritorijā, uzsākta dalītā atkritumu apsaimniekošana un veikti citi vides stāvokli labvēlīgi ietekmējoši pasākumi.
2. Kopumā nav konstatētas būtiskas negatīvas vides stāvokļa izmaiņas
3. Pēc plānošanas dokumentu akceptēšanas nav izstrādāta SIVN monitoringa programma, atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja izstrādātajam metodiskajam materiālam, kas definētu galvenos vides aspektus, tos raksturojošos indikatorus, kā arī izvērtētu monitoringa informācijas esamību, vai nepieciešamību veikt papildus novērojumus, kā arī informācijas apkopošanas un analīzes kārtību. Tādā veidā tiktu nodrošināts, ka atbilstoši SIVN monitoringa vajadzībām, sistemātiski tiktu apkopota informācija par vides stāvokli un tā izmaiņām.
4. Izvērtēšanai nepieciešamā informācija ir dažādu Valsts institūciju, dažādu Vecpiebalgas novada domes struktūrvienību un pašvaldības uzņēmumu rīcībā, dažādos formātos un ne vienmēr nodrošina SIVN monitoringa vajadzības. Atsevišķi sniegtā informācija dažos gadījumos ir nepilnīga un formāla.

10. REKOMENDĀCIJAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PILNVEIDOŠANAI

Ņemot vērā to, ka, izvērtējot ar plānošanas dokumentiem saistītos vides aspektus un apkopojot un analizējot pieejamo informāciju par indikatoriem, kas raksturo vides stāvokli Vecpiebalgas novadā, netika konstatētas negatīvu izmaiņu tendences, un nav konstatētas iepriekš neparedzētas ietekmes uz vidi, nav nepieciešams veikt plānošanas dokumentu pilnveidošanu vai grozīšanu.

11. REKOMENDĀCIJAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS UN VIDES MONITORINGA PILNVEIDOŠANAI

1. Ieteicams, ņemot vērā šo monitoringa ziņojumu, izstrādāt vienotu plānošanas dokumenta ieviešanas un tā SIVN monitoringa programmu Plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringa ietvaros;
2. Izstrādājot SIVN monitoringa programmu, ieteicams izvērtēt iespēju veidot vienotu SIVN monitoringa programmu visiem novada attīstības plānošanas dokumentiem, kas nodrošinātu pilnīgāku, detalizētāku informācijas savākšanu, regulārāku tās apkopošanu un analīzi;
3. Izstrādājot SIVN monitoringa programmu, vēlams iesaistīt tās domes struktūrvienības un pašvaldības uzņēmumus, kuru iegūtā informācija tiks izmantota SIVN monitoringam, kā arī sadarboties ar valsts institūcijām, kuru pārziņā esošās datu bāzes vai veiktā monitoringa dati nepieciešami SIVN monitoringa ietvaros;
4. Rekomendējams izveidot vienotu pašvaldības vides informācijas sistēmu ar unificētām prasībām informācijas sniedzējiem;
5. Informāciju vēlams sniegt un apkopot elektroniskā veidā, vienojoties par formātu un informācijas nodošanas sistēmu, nosacījumiem, formātu un regularitāti.
6. Domes struktūrā nosakāms atbildīgais darbinieks par SIVN monitoringa datu saņemšanu, apkopošanu un analīzi.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

- Vecpiebalgas novada domes sniegtā informācija;
- Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs <https://www.meteo.lv/>
- Dabas aizsardzības pārvalde <https://www.daba.gov.lv/public>;
- Valsts zemes dienests <https://www.vzd.gov.lv/>;
- VSIA Latvijas Valsts ceļi <https://lvceli.lv/>;
- Lursoft <https://www.lursoft.lv/>;
- Centrālā statistikas pārvalde <https://www.csb.gov.lv/lv>;
- Tiesību aktu datu bāze Likumi.lv <https://likumi.lv/>
- Veselības inspekcija <http://www.vi.gov.lv/>;
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde <https://www.pmlp.gov.lv>